

ZOMBOR és VIDÉKE.

A BÁC-SODROGH-MEGYEI EGYESÜLT ELLENZÉK HIVATALOS POLITIKAI KÖZLÖNYE.

Megjelenik hetenkint kétszer: **Vasárnap és csütörtökön.**

SZERKESZTŐSÉG ÉS KIADÓHIVATAL:

A bajai utcával szemközi Falcione-féle ház,
hova minden, a lap szellemi és anyagi részét illető közlemények,
intézkedések és minden díjak fizetendők.

Felőlős szerkesztő:

Dr. MOLNÁR GYULA.

Előfizetési árak:

Egész évre 8 frt — Félévre 4 frt — Negyedévre 2 frt.
Nóptantókéért egész évre 6 frt. Félévre 3 frt. Negyedévre 1.50.
Egyes szám ára 10 kr.

A hodsági csata.

A kormányparti sajtó nagy prosepocéival s büszke önteliséggel hangsúlyozza, hogy a hodsági kerületben a kormánypart jelöltje Lelbach László dr. lett 323 szótöbbséggel országgyűlési képviselővé megválasztva.

Nagy emfázissal hangsúlyozza a kormánypart az ő kivívott diadalmát Baes megyében.

Nos tehát, ezzel szemben mi ünnepélyesen kijelentjük, hogy soha kormánypart nagyobb irasztatás nem volt választókerületben, mint Hodsághon.

Lelbach László dr. országos képviselővé választott, de ebben a tényben az ügytelenség malitja s furfangja aratott diadalmot.

Itt tulajdonképp egy furcsa politikai eszmédia fogás történt.

Meg fogják érteni olvasóink, hogy mire ezélünk, ha rövidesen kijelentjük, miszerint Lelbach László dr. nem lévén választó, — megválasztatása érvénytelen s így semmis.

A kerület megadta ugyan a mandátumot a Lelbach-család egy tagjának, de azért mégis az ellenzéknek tett nagy szolgálatot, mert Lelbach László megválasztása semmis s a kerületben új választás alkalmból egyhangulag lesz gr. Lázár képviselővé kikiáltva.

Ez a száraz tény s ezzel szemben a kormányparti sajtó údrivalgása, mint a tájékoztatás komikus navitása csak mulató hatással lesz a választókra.

Egyszerűen és világosan meg akarjuk világítani a helyzetet.

Váló, hogy a Lelbach-család befolyása a kerület választóira néve a mandátum kiváratás óriási küzedelmé, szenvedélyes harcra fejlesztette.

Váló, hogy Szabadka s Baja város most kinevezett főspanja a kerületben kivívott népszerűségének egész erejével nehezített a választók politikai meggyőződésére.

Váló, hogy a hodsági kerületben a kormányparti pénz, — mint esztornó fölött zilipie árasztotta a korruptiót, a szavazt-vasárlás leléköző praktikáit.

Es végre váló, hogy a szolgabírák egész serege, jegyzők legjoja gyakorlat jogtalanok a választókra.

Mindaz azonban nem hasznát volna a kormánypartnak.

A győzelem a nemzeti pártnak biztosítva volt.

De közepette a választási aktusnak érkezék a nemzeti párt táborokába az autentikus hír, hogy Lelbach nem választó.

A jelenlévő országos képviselők legott bejelenték ezt a választási elnöknek, a ki természetesen folytatja a szavazást.

Hanem ettől fogva a választás csak komikus erőközlés volt a kormánypart részéről a „nesze semmi fogd meg jól” eléréséért.

Es ettől a pillanattól fogva a nemzeti párt úgy tekintette a választást, mint a maga részéről befejezett aktus s a nagyszámú ellenzék választók további lesvaztatására iránt a legnagyobb közönyt tanúsította, a mi a 323 szavazattöbbséget eredményezett, 600-nál több választó nem szavaztva.

Országos képviselők ma is azt vitatják, hogy a kerület akkor midőn a választók egynél szemben kellett kvalifikációval bíróljólt lehetett föl, oly elbírálás alá esik, mintha ellenjelölt nélkül kiáltotta volna ki gr. Lázár.

A nézet tetsetös, bár nem helyes s ez okból kár volt az ellenzék választók sok százát hazaküldeni azzal, hogy nem szükséges szavazni, így is győzőtök.

Ez a főfogás a Lelbach-part nagy pénzerőlködése miatt tudott csak tört hódítani, mert valóban abszurdum is lett volna a nemzeti párt részéről alkotmányos költségbe mérőmi oly jelöltet szemben, a ki pénz dolgában erősen licitál ugyan, de nem bírva választóképességgel, úgy is elbukottnak tekinthető.

Mi legalább így magyarázhatjuk meg magunknak azt a külső vereséget, mely benső lönyegében mégis csak diadal, mert gr. Lázáré lesz a mandátum.

Nem helyesleljük a történeteket, mert úgy vagyunk meggyőződve, hogy gr. Lázár többséget nyerhetett volna. El kellett volna atiót tekinteni, hogy Lelbach választható-e, vagy sem?

A nemzeti pártnak nincs szüksége arra, hogy ellenfeleinek ügytelensége révén arasson diadalmat.

Másrészt igazat kell adnunk azoknak, a kik a nagymérvű vesztegetések közepett pusztán az ellenzék választási elvek tisztasága érdekében hagyták a Lelbach-partot előrehaladni abban a tudásban, hogy a végeredmény ezen párt föléltése lesz.

Es hogy ezen föléltés óriási, hogy a fiasco hallatánul nagy, azt őlt sem tagadhatjuk.

Mindent egybevetve, konstátuljuk a tényeket: Lelbach László dr. 323 szótöbbséggel megkapta a hodsági kerület mandátumát, a melyre azoban választói kvalifikáció hódján igényt nem tarthat s kénytelen azt gr. Lázár Jenő kezébe tenni, a mihez a kerület egyhangulag s nagy lelkesedéssel fog hozzájárulni.

S így marad a jelszó:

Eljén gr. Lázár Jenő, a hodsági kerület képviselője!

Gróf Apponyi Albert a hodsági kerületben.

A bács megyei nemzeti párt s a hodsági ellenzék polgárok szűnni nem akaró óhajára gr. Apponyi Albert f. hó 26-án csakony megjelent a kerületben, hol mindentit kiáló órom s igazi lelkesedéssel fogadtak.

Gomboson a dorozsló diszörök zenekarával együtt várta Apponyit, ki a megyei ellenzék elnöke Szentó István, gr. Lázár, gr. Bethlen, Bolgár, Ugron Zoltán s a megyei országgyűlés képviselői kíséretében reggeli 9 óra után érkezett meg.

Gr. Apponyi Albert eredetileg csak Hodsághon óhajtott szólni, de midőn a bogojevá választók nagy lelkesedését s elvívését közvetlen közelből szemlélt s meggyőződtől arról, hogy ez a derek nép minden tekintetben megérdemli a becsőltést, engedett a közóhajnak s beszódit intézet a bogojevaikhoz, melyet stenografikus följegyzés után itt közlünk egész terjedelmében:

Kedves polgártársaim!

Több éve már, hogy ebben a kerületben megfordultam. Lesznek nehányan, — itt van egy régi barátom, a ki a zászló tartja, — akik még emlékeznek arra, mikor 1875-ben mint fiatal ember jöttem a kerületbe s magam voltam a jelölt. Akkor nem győztök, hanem ennek a közösnök majdnem összes választói engem felkaroltak akkor is, s az ellenzéknek zászlaja alatt állottak. Es valamint én azóta mindig emellett a zászló mellett kitartotam, úgy azt hiszem, hogy önök, kedves barátaim, ma is ott lesznék, mint jellemes férfiak, ahol ónöket 1875-ben találtam, amikor legyőztök, s a hol 1884-ben voltak, amikor sikerül a győzelem kivívniuk. Mert, tisztelt barátaim, nem kedvtelésből, nem szeszélyből állottunk mi az ellenzék zászló alá. Hiszen mindannyian tudjuk, hogy sokkal kényelmesebb a hatalommal együtt járni, hogy sokkal kedvezőbb dolg azoknak a kezget keresni és elnyerni, akik a kormányhatalmat bírák, akik ha minket szeretnek, sok mindentől kedveskedést művelhetnek, ha pedig haragusnak reánk, sok kellemetlenséget okozhatnak nekünk. Mindent önök tapasztalásból tudhatják.

Es ha mi még nem választottuk a kényelmesebb utat, ha mi az ellenzék zászlajához csatlakoztunk és eltűrtük a szenvedéseket, a bosszantásokat, melyeket az ellenzék embernek az utolsó másfél évztel alatt előrtük, hát erre bizonyára vagy önkönk volt. Hát akkor, ha férfiak akarunk lenni, el nem hagyhatjuk ezt a zászlót, míg azt győzelemre nem juttattuk. (Zajos eljenzés.)

Es a mi kitartó küzedelmünk gyümölcse kezd érti. Ami 1884-ben, mikor utótagra ezen kerületben megjelentem, még csak bímló volt, abból azóta szép, illatos, teljesen kifejlődött virág keletkezett; és nincs már messze az ide, amidőn gyümölcs lesz belől. (Szűnni nem akaró eljenzés.) édes gyümölcs, amelyből táplálkozni és gyönyöröztetni szeretni fog ennek a hazának minden fia, minden polgára. (Elénk tetssz.)

Rettető küzedelmek kellett folytatniuk; de hala annak a férfias összartásnak, mely az ország egyrészenek népében volt, amely részhez ez a közögnk is mindig tartozott: az ellenzék ügye diadalmasan előrenyomult. Eszméink mindinkább tört hódítottak és ma már a kormánypart is csak abból tud megélni, amit tölünk, programunkból átvett.

Kedves polgártársaim! Minden jó, ami az utolsó években történt, mindaz, amiben javult az ország állapota, mindaz azóknak a gondolatoknak, azóknak a terveknél kinoses ládájából lett átvéve, amelyet évekelt az mi gyarapítottunk. Hát, kedves barátaim, én is azt hiszem, hogy ha kitartottunk a sanjyaru időkben, kitartottunk akkor, amikor emberi előrelátás szerint elveink diadalra semmi kiátás sem volt, amikor a szenvedésnek és nélkülözésnek beláthatatlan éveit állottak előlünk, akkor, tisztelt barátaim, nagy badarság volna elhagyni a zászlót akkor, amikor annak győzelem már igen közel áll. (Hosszantartó, élénk eljenzés.)

De ez magótól nem következik be, mert az igaz, hogy a mi eszméink közöl a kormány és párta jén sokat átvett és most úgy teszi magát, mintha azók az ótalaján termettek volna, ékeskedik az idegen tollakkal, büszkélkedik a mi eszméinkkel, épen azt nem akarja megvalóítani, ami a magyar embernek

leginkább szívén fekszik, hogy ez az ország, a mi hazánk minden intézményében teljesen, többsókeresen magyar legyen és a miénk legyen. (Úgy van! Úgy van! élénk tetssz.)

Átvessük ugyanis azt, hogy a tisztviselőket nem választani, hanem kinevezni kell ezentúl: átvessük, amit a pénzügyi rendelkezése érdekében javasoltunk évekelt; átvessük, amit igen jó dolgot, hogy a képviselőválasztások felett ne maga a képviselőház, hanem egy elfoglaltan bíróság, az ország legfőbb bírósága itellen. Átvessük szóval mindazt, a mit átvenni Bécseben megengedik. (Elénk tetssz.) De amit átvenni Bécsben tiltanak, ahhoz többé nincs mersz. (Elénk derültség.)

Mi azt akarjuk, hogy a mi szeretett királyunk, midőn hú népe körében megjelenik és körülvézik azon magas udvari méltóságok, akik a korona fényét emelni hivata vannak, — ne németektől, ne osztrák hivatalnoktól legyen körülvéve, hanem mint magyar király magyar udvari méltóságok által legyen körülvéve.

Mi azt akarjuk, fejtessék el velünk, hogy az ó családjának fája nem a mi talajunkon nevelkedett, s hogy a mi szeretett királyunk, mint a legelső magyar ember jelenjen meg hú magyarák között. (Lelesült élénk eljenzés.) Igen ám, de ambár ez a mostani miniszterelnök ur, mikor még csak pénzügyminiszter volt, maga hirdette, mióta miniszterelnök, hócsen halgat arról a kérdésről, mert Bécsben nem szívesen halják. Itt van a titalomfia, a sorompó, a hol a kormányzó urak összes bölcsesége végződik. (Elénk tetssz.)

Mi azt akarjuk, hogy amidőn a mi fiainkat katonának viszik, — ami magában véve nagy áldozat, de meg kell hozni, mert a hazát védtelenül hagyni nem akarja senki, mert ránk tamadhat az ellenség egész ózöne felszedné tölünk azt a földet, amelyet ócséink részinkre megszerestek, — de mi azt akarjuk, hogy ha a mi fiaink ód megnnek, ne idegen, hanem magyar tisztek által vezényeltesse őket ott. Azért azt akarjuk, hogy akik a katonatiszt pályára lépésülnek, magyar tanítterzeteket találjanak s ne legyenek kénytelenek elismertetni, hogy csak ez által válnának méltóvá arra, hogy a mi fiainkat kommandirohassák. Igen ám, csakohy ezt megint nem engedék meg Bécsben; és azért a mi kormányfiaink bölcsesége ezt az egyet óvólködi átvenni programunkból, pedig ez annyira szívünkön fekszik, hogy ha ez nem tudjuk keresztülvinni, akkor nincs kibékülés. Azért lobogtatunk a zászlót, hogy fiaink magyar tisztaak alatt szolgálhassanak, s hogy magyar tiszteket nevejenek. (Elénk helyeslés és tetssz.)

Látják tehát, kedves polgártársaim, — hosszasan nem akarok beszélni, mert közöletik az istenisztelet óraja, — látják, hogy még sok feladat van, amiért kitartó küzedelmek kélvünk, amiért szükséges az ellenzék zászlajához ragaszkodni. Mindaz, amivel a kormány, mint eredsémmel, mint a helyzet javulásával dicsekedni tud, mitőlünk van átvéve.

Akkor tisztelt barátaim, ha választanom kell a között, a ki egy gondolatot feltalált és a között, aki egy gondolatot utazított, hát én nem ahhoz megyek, a ki utánoz, hanem aki a gondolatot feltalálta. Mert aki utánoz, az rendszeren rosszul és tókeletlenül utánoz és láthatuk igen gyakran, hogy az utánozt annyira nem hasonlít az eredetire, mint némelyik rossz arckép. Nem látta-e önök, hogy sokszor, midőn egy egyetlen festő vízi az esetet, a legszebb árca helyett is egy rút torzalkodó fest. Körübelül így mondó járhatunk azon eszmékkel, amelyek a mi talajunkból fejlődtek ki, amelyeket mi talaltunk fel, s a melyeket utánozni akar a kormány és párta. Már lattunk egyet-másé belőle, s bizony úgy nézett ki, mint az egyetlen festő tetsszé, hogy mi magunk visszabartottuk a latványt. (Elénk hosszantartó tetssz nyilatások.)

Tisztelt polgártársaim! Valamint önök engem ma is ott találnak, a hol 1875-ben és 1884-ben voltam, csak azzal a különbséggel, hogy míg én akkor egy legyőztő hadnak voltam katonája, ma egy győzelemre szánt és már az ellenséges sáncokba behatóló hadsereg élén láthatnak, — épen úgy hiszem és elvárom, hogy a kik a rossz időket velem tartottak, azok nem követik el azt a badarságot, hogy a jó időben, a győzelem percében a zászlót elhagyják. Ónagyk iránt követnek el méltatlanságot, mert akik a nehéz időkben híven kitartottak, azok méltók arra, hogy a győzelem dícsőségében és örömben részt vegyenek.

Néhány rövid év vagy hónap kitarata kell még, hogy 18 év sanjyaru küzedelmünk gyümölcse megérlelődjék és akkor mindannyian önök közöl, mely a legegyszerűbb a legszembetűnőbb választó is büszkén mondhatja el ónagyanok, hogy: ehez az eredséményhez, az ország sorsának ezen javulásához én is hozzájárultam. Én mint egyszerű szavozó-polgár, meggyőződésem, hitem, szíven szerint gyakorlatom választói jogomat, az én emlékeim áldhatni fogják gyermekeim és utódiaink, mikor havmain a sirban porladoznak, mert hozzájárultam ahhoz, hogy egy boldogabb, virágzóbb, jobb, előrehaladottabb, dicőbb hazát teremtsünk számkúra!

Ezt ajánlom figyelmiükbe kedves polgártársaim, és ezen ellenzék zászlójának jobb, hívebb zászlótörtóját nem találtkann, mint Lázár Jenő gróf barátomat, (Hosszantartó lelkes eljenzés.) elveinknek lelkes bajnokit, Vigyék át azon bizalmat, a mellyel irántam viseltettek, az ó személyért!

Az Isten éltesse ónöket! (Szűnni nem akaró lelkes eljenzés!)

A lelkesedett kítőrv nyilváníalásai közepett haladt az időközben óriási mérvben felszaporodott kocissor Racz-Millicsre s innen rövid pihenő után Hodsághra, hol Apponyi gr. ezernyi tömeg előtt hosszasan fejtegette a politikai helyzetet.

Délben a kerület pártelnöke Neumayer vendégszerető

házaiban díszlakoma volt Apponyi gr. tisztelettel, melyen dr. Alföldy Árpád fejezte ki Apponyi iránt a párt ragaszkodását, mire Apponyi polárrát Neumayrer emelte.

Innen Apponyi gr. Cservenkára ment, hol nagyszűrű fogadtatásban részesült.

Apponyi gr. Topolyán szállt ismét vonatra, hogy még az nap visszatérjen a fővárosba.

A hadsági választás epizódjáról jövő számunkban is lesz alkalmunk megemlíkezni.

Egyházipolitikai vita Zombor sz. kir. város közgyűlésén.

Zombor sz. kir. város törvényhatósága f. 28 és 29-én rendes közgyűlést tartott, melynek lefolyásáról lapunk közlelbebi számbában hozunk részletes tudósítást.

Itt csak a tárgyszorlat legfontosabb pontjait. — Budapest és a székváros s Zemplén vármegye községe a kormány egyházipolitikai programjának támogatása iránti megkeresését s az abból származó vitát ismertetjük.

A jezett megkeresések oly objektív s pártatlan alakban kívánják a kormány egyházipolitikájának megadni az erkölcsi támogatást, hogy például említjük föl — Polonyi Géza függetlenségi párti orsz. képviselő is megszavazta Budapesten.

Városunk állandó választmányja e megkereséshez tapintatos módon járult hozzá s javaslatát gondosan kerülte a provokatív jellegű kormánypartii színezet, a bizalom-nyilvánítást, ugyannyira, hogy ahhoz az ellenék is hatran hozzájárulhatott.

Mindazonáltal e nagy reform-kérdések nálunk is élénk viták idézték elő, mint az az alábbiakból kiderül. Elsőnek szólott a kérdéshez **Koczkár Zsigmond** kir. közigazgató.

Beszédét itt adjuk: Méltóságos főtábornok! Ték, törvényhatósági bizottság!

Köztudomású tény, s így e törvényhatósági bizottság minden egyes ülésén tisztelt tagjai előtt is tudva van, hogy a magyar kormány a polgári anyakönyvi vezetés, a vallás szabad gyakorlata, a zsidó vallás recepcziója és a kötelező polgári házasság nagy elvének megvalósítását vette fel programjába.

E kérdések oly mélyen érintik hazánk minden egyes állampolgárunk sokszorosan vitális érdekeit, hogy senki sem csodálkozik, ha az országban általános észmezeré háttér képződött, a kérdések és a törvényhatóságok is egymás után kifejezték annak nézetelméit és ahajlásukat az orsz. kormányhoz és a képviselő-házhoz intézett felszólítások és kérvényekben.

Itz körülmények között nagyon természetesen találom, hogy Magyarországon oly tekintélyes, intellektuális erőben gazdag törvényhatósági bizottság, minő a zombori, épen értelemi gazdaság-egáladolga magya minnyeg erkölcsleges kötelezete van e kérdésben elfoglalt állásponya felől nyilatkoljon, mely nyilvánzott, ha egymagá-iban nem is lesz döntő befolyással a kormány elhatározására néve, azonban a többi törvényhatóságok kifejezett kívánságával kapcsolatban oly forrászt képeznek, melyből a kormány a felvetett egyházipolitikai kérdéseknek liberális és demokratikus szemlemben való megoldására erkölcsi erőt merítethet.

A kérdések már most az arra vonatkozó törvényjavaslatok beérkezése előtt, egy a sajátban mint magában a magyar országgyűlés mindkét házában oly széles méderben tették megvitatás tárgyává és az idokodnak oly hatalmas hozatalt fel pro et contra, hogy a felvetett egyházipolitikai kérdések liberális szemlemben való megoldásának szüksége mellett ismeretek nélkül idokdo-lyat felhozni alig lehetne.

Ez okból nem is kívánom terhelni a m. t. törvényhatósági bizottságot a lapokból jól ismert idokdok ismétlésével, annál kevésbé mint hogy Zombor város törvényhatósága épen polgári elemekből való összeállotagságnal fogva nemcsak a szűzvényen levő kérdések, de minden felmerülő kérdésnek liberális és demokratikus szemlemben leendő megvalósítása mellett kell, hogy állást foglaljon.

Azonban engedjem meg a m. t. törvényhatósági bizottság csak annyit megjegyeztem, hogy ha higgadtan, minden politikai és vallási fanatizmusnal mentesen bírálják a kormány egyházipolitikai programjában lefektetett nagy és korsorokt alkotó elvek cejjait, úgy arra a meggyőződésre kell jutniunk, hogy azokkal a kormány tulajdonképpen a lelkiismereti szabadság és a vallás szabad gyakorlatajának teljes épségben tartása és megvédése mellett, sőt ilyeneknél létezésük mellett oly intézményeket kíván létesíteni, melyek mig egy rész Európa eskalmen minden művelt államában a kívánt jövedelményl már alkalmazásban állnak, addig más rész a magyar állam egy-egyét a különböző vallásfelekezetek közötti béke állandóságát, a hazas életté erkölcsi alapjának fejlesztését és a polgárok teljes egyen jogúzkodását biztosítják, vagy ezekhez hennünket egy hatalmas lépéssel közelebb hoznak.

Ma a vallásfelekezetek tekintélyes része egymással az úgynevezett elkeresztesedés miatt eskalmen állandó sürdésben áll. Ma a hány vallás, eskalmen annyiféle nyelven beszélnek és szűlcséltet, halálcsók és mások latin, a harmadik szlovák, sőt, nyelven állítja ki anyakönyvi kivonattal úgy, hogy a jogkörszó községben nines is alig is lehet költöztet jelekön, hogy hól kaphatja meg a szükséges okmányokat s meg ekkor is formális szakértőre van szüksége azók megértelemzés tekintetében.

Ma a hány vallás anyyi a házassági jog. Hogy ebből azután oly komplikáltak feltevések, melyek éppen az egyháztevések hiányában a hazas életté erkölcsi alapjait megringatják és a mámar eskalmen létezősokorokt nyertes ügyeket vadházasságokunk felburjánzását segítik elő.

Ma meg az is házassági akadályt képez, hogy a másik házasságladól fel oly hifetelekzer hiva, melynek tagja a közös háza integritásának megvédése végett velünk együtt működnek. A mai állapotok mellett tehát valakinek két törvényes felesége.

Ma a vallás felekezetek nem élveznek egyenlő jogokat. S így tovább egész sorozatát hozhatnák fel azon controvers állapotok, melyek az állam polgárának egyenlő jogokat nem biztosítanak, sőt a vallásfelekezetek állandó sürdőlésüknek szolgálnak töpánygául.

Ezen viszák, a teljes jogegyenlőség magasztos elvének meg nem felelő állapotok megszüntetését czélozza a kormány egyházipolitikai programjának szabadolvi megvalósítása. És ha tekintetbe vesszük, hogy a vallásfelekezetek ezvirlis, világi vonatkozású ügyekben az állami szüherenitásnak nem koordináltak, s subordina-lyanba vannak, úgy kétségteleu, hogy az állami hatalonak nem csak joga, de kötelessége is oly viszonyokat létesíteni, melyek a

honpolgároknek az egyházi ügyekben is egyenlő jogokat biztosítanak.

Csak így érthetjük el azt, hogy mindenki imádhassa Istent ott és úgy, a hol és hogy azt akarja és ahogy azt vallása szabályai neki előírják, de mely vallási szabályok a közös háza érdekeivel és törvényeivel sohasem lehetnek ellentétesben.

Ha ez így van, és helyesen van így, Angol, Francia, Német, Osztrországon, Belgiumban, szóval Európa minden művelt államában, úgy, hogy Magyarországon e kérdésekben ma Törökországgal áll egy neveten, — ha magában Osztrországonban a r. kath. egyház fejedelme, a pápa őszentegye székhelyén szolgált ország-ében a pápásoktól körül többen, minden lelkiismereti kérdés feleltetésé nélkül utasíthatják az alapsagot, hogy a hazasuladól feleket csak azoknak a polgári történet egybekelesé és ennek dokumentálása után adják össze a r. kath. egyház szerzatásának szerint; — ha ő felsége, szerellett apostoli királyunk egyetlen fia boldogult Rudolf trónörökös ő fensegje meg tudott hajolni, araja hazájának törvényei előtt és magát előbb a polgári hatóság előtt adatta össze Stefánia ő felségevel, akkor én egészen nyugodtan várom az egyházipolitikai kérdésekben alkotandó törvényjavaslatokat, mert meg vagyok győződve, hogy azok valamint a külföldi, úgy édes hazánkban is megteremik jó gyümölcseiket.

Én tehát, ki buzgó katolikus vagyok ugyan, de magamtól első sorban magyar állampolgárnak kívánom tekintetelni, pártotlanul az állandó választmányi határozati javaslatát és azt elfogadására ajánlom.

Az élénk helyeselemmel kísért magvas beszéd után **Fejér Gyula** apát-plébános szólaolt föl.

Beszédét így hangzott:

Az állandó választmány javaslata nem fogadhatja el, de a ki azt hiszi, hogy annak ellenkezőjét akarja ajánlaniabba hozni, az alapon családok, mert — ezt sem fogadják el.

Annyi sokat írtaik és beszéltek a szűzvényen forgo kérdésről, hogy az érvek ismételt felsorolása felesleges és unalmasnak válik.

Én sem ellene, sem mellette nem foglaltam állást.

Nem tartom helyesnek, nem a mi hivatásunk hogy itt e körgyűlésen teremben polgárként üzzünk. Nem ez a mi hivatásunk — hanem az a törvényhozás.

A mi hivatásunk csupán az, hogy e város anyagi és -zellemi érdekeinek előmozdításán közös jóakarral és välyvetett erővel közreműködjünk.

Most is filembe eszenek elnököl főispán úrnak a mult ülésben mindnyájunk által helyeselt szavai, midón azt mondta: Ebben a teremben nines sem kormánypart, sem ellenék, itt csak városi képviselők vannak.

Nagyon veszedelmes lépés volna, és adatahn következményel járna a jövőben ha itt politikizálnánk. Bizuk ezt a törvényhozási faktorokra — annyival inkább mert:

Vagy elfogadtának eme reformjavaslatok vagy nem; — ha igen, akkor azok törvényerőre fognak emelni azokat, ha nem, akkor nem lesz kötelező törvény, ha egyhangolag mellett utasítottunk is.

Volt idő, midón a követek utasítással láttak el, akkor a politikizálás helye volt, mert a követek aszerint kellett szavazni, ma nem sokat ér ez itt.

De ha ma is lenne utasítási jogunk, akkor sem mi lennénk hivatalos utasítást adni, hanem az orsz. képviselői küldöl a választók, keseredőleg forog indítványozom, hogy a fő- és székváros megkeresők vételesek tudomásul, és helyesztessék a lefektetést!

Kozma László hosszu, sikeres beszédben fejtegette Fejér apát-plébános abbeli tévedését, mintha a törvényhatóságának nem állana jogában a politikával foglalkozni.

A centrumból folyton élénk ellentmondások hallatszottak, s az ellenék — úgy látszott — e kérdésben egészen a merev oppositio állásponyára helyezkedett.

A párt azonban nem tekinté e kérdést oly természetesnek, mely a tagok szolidaritásukat követelmé meg.

A centrumból tehát dr. **Molnár Gyula** szólaolt föl a javaslat mellett.

Beszédét itt adjuk:

Tisztelt körgyűlés!

A szűzvényen forgo ügyfelfotásúgn kérdés három év óta képezi nemcsak politikai discussio, de utobb már a legszeleőbb körű népügypatit tárgytát is.

Ezen agutacio mindegyé növekszik, s a kérdés — a helyett, hogy a nyilvános nem nyilvános viták tisztító üzbén elvesztené izgatól jellegét, váltg kritikusabakat előt s minden társadalmi körű tükös dynamizmustól képezi, melyről soha se tudjuk, hogy mikor robbantja szét az egymással eddigg békésben megfört elemeket.

Be kell azt vallanunk, hogy soha e civilizáció nagy problémái szerenelemben formában nem kerültek felszínre, mint a szűzvényen forgo.

A magyar nemzet története szembeszökő példákban gazdag, hogy a haladás követelményeit mindenkor kész örömmel odadóbtuk az előteleteket áldozatul.

Most is ilyen áldozatok követelmétek.

Csak hogy az áldozatok ilyen természetes s mivolta iránt a nemzet jóközpontján, s a politikai párt s vallási érdekek szenvedé-lyes harcában mindinkább elmerül a probléma valódi lényege — s a fölszinen uszik annak odiosus látszata.

A számos alárendeltebb jelentőségű ellentétek két nagy csoportra oszthatók.

Az egyik csoportban találjuk a kormány uralmi érdekeit s amaz okokat, melyek a reformok terére szorítottak, a másiban csak párt, pápi- és nemzetiségi érdekeket, vegyítve fanatikus türelmetlenségűvel.

A nagy társadalmi kéledelemben a törvényhatóságoknak is részt kell venni.

A törvényhatóságok jelenlegi szervezete megengedi, hogy ebben a nagy eszmebarcaban egyrésztől az előtelet s fanatizmus otút ellensúlyozzák, másrészt, hogy a kormány uralmi érdekeit is szolgálják.

E körülmény is bizonylattá teszi a kérdést.

Ha csak puszta elvi megállapodásról volna szó, kétségteleül könnyebben megoldhatóval feladatunkat.

Nem volna nehéz kimondani, hogy a haladás — a társadalmi fejlődés útját nem álljuk el!

Csak hogy itt nemcsak előli kijelentésről, hanem szó van politikai meggyőződéséről is s ebből áll elő a dilemma.

Véleményem szerint azonban lyi nagy horderőzt eszmék hatása slalt meg van engede leveletzni minden politikai előtelettel, sőt még a legiozusabb pártédeket is.

A mi engem illet, én nem habozom egy pillanatilag se alárendelni politikai pártállásomat annak a magvas szempontnak, mely itt első sorban kell, hogy domináljon.

Azt tartom, hogy e nagy kérdéseket minden pártpolitikai szűnezetöl menten, a maga tisztaságában kell figyegetnünk és az által, ha lehet, a körülöttük tömndt zavart s homályt eloszlatnunk.

Meg kell azt ismételte mondani, hogy miről van voltáke-lyen szó?

Mik azok az egyházipolitikai reformok, a miknek megvalósítása érdekében a törvényhatóságok is sorompóba lépnek?

Nyíléle alakban jeleztem azók a kormány programjában. Az általános vallás-szabadság kimondása, a zsidó vallás törvényesítése, az állami anyakönyvek és a kötelező polgári házasság intézménye.

Midn a négy kérdés voltaképpen az utolsóban eszesodók ki.

A vallászabadságnak is vannak ellenzői, de a nemzet meg többesége a haladásnak megrózná az adózást.

A zsidó vallás törvényesítése ellon azt hiszem, szintén kevés aggály merül föl.

Az állami anyakönyvek behozatala főképp pénzükerséti képez, és kivéve a pápi érdekeket — melyek egyóbiránt az állam által kigyűllentődök, — más figyelemre méltó ellen-éteket nem igen hallottam.

Egyóbtól a polgári házasság s illetve annak a kormány által programba vett kötelező jellege az, mely a nagy háborút földézte.

S miért!

Két főrét lehet a sok közül kiemelni. Az egyik a házasságot szűnteszknek deklarácia, melyet a polgári házasság állitóg ezen szűnteszkől megfoszt, a mig az állam birakodass ezen házassági válopeleketben egyenesen szembeszáll azazal.

A másik érv, — melyet azonban lyi kifejezetten nem hangsúlyoznak, de azért illyenl felismerem, az, hogy a társadalom elválasztó hátkörével, a rang és karszt-elét finai fial a kötelező polgári házasság intézménye által ledömtelek s úgy egyeséggé összefordass a társadalmi életnek veszi kezdetét, mely utóbb minden társadalmi előjogot meg fog semmisíteni, mely az egyenlőség nagy és megasztos erőt gyakorolatlal megvalósítja.

Már az által is lényeges megvátszótt nyer a kérdés, ha ily csoportosítjuk.

Mi ez első főérv lényege? A vallási előtelet s a dogma erje.

Lássuk ezet közelebről. Az ország kilészek milliónyi lakössége vallással érteletöl van szó, — melyet a kötelező polgári házasság állitóg megrádmad, — errol tehát szólni kell.

Óriási tévedés azt hinni, hogy a polgári házasság a vallási házassággal szemközt áll.

A hit a nék nékütközletlen tápláléka. A legműveltebb lélek sem nélkülözheti azt.

Olyan gondolkozas ember alig van az országban, a ki az élet harom nagy forduló pontjait a szűlcsélt, házasság és halál óráiban a hit külső formáit és szerzatásait ignorálni szükségességnek tartana.

Egyóbiránt fölállithatjuk az alternatívát, hogy az emberek vagy vallások vagy nem azok.

A vallásos emberek a házasság lényegét erentül is az egyházi szerzatásba keressék.

A nem vallásos emberek, a kik ma az egyházi szerzatás alapján nölűnek, valójában csak külső formai eszeleménytel teljesítenék s velük szemtit se nyer, semmit se vesz az egyház.

A különböz csak az lesz, hogy mig most nem tudja maga az egyház se, hogy a kit vez. hólgy a vallásos meggyőződés az alapéle s kire támaszkodhatik az egyház szükség esetén, addig a kötelező polgári házasság behozatala után az egyház híveinek számar néve határozottabban adatokot fog nyertni s tudni fogja, hól kell e-zemékek propogandát csinálni.

S ha látjuk napjainkban, mint üznének gyonyt a vallás dogmáiból azok, a kik haláskéntől lötni vagy felbontani akarják, ha látjuk azt a frivolt és erköseletlen játkot, melyet a vallások házassággaloldól ünének azok, kik arra ra vannak utálva, ha a vallásalosság vagy vallási eszelethe annyiféle nemet személtük anyagi s személyi er-dekeiből, akkor lehet-e'n be nem tartanunk, hogy a kötelező polgári házasság győzteser, melyvel társadalmuk szamos esekt lehet behozegzni.

Kinek ne volna tudomása azokról a fúrangos fogósokról, melyek módokat s alkalmakat nyujtanak arra, hogy a házasság szűntesztét s felbonthatatlanságot kijátszák s más vallás kötelekeket új házassággal köbtessenek.

Hiszen társadalmi életünk telve van ilyen viszák házassággijogi eszeletek, melyek közül csak kétöt akarok — a példa kedvéért konkrét alakban emlídeni.

Katolikus házastékek akartak egymástól elválni. A keresztet a nő indította meg; első lépése volt unitárius vallásra térni at.

A váloper aztán előbb a katolikus egyházi bíróság előtt folyt le, hól természetesen a felek el nem választottak.

Most az úgyiratok áteletek a nő illetékes egyházi bíróság-hoz Erdélybe, hól a nő firtéren elválasztották.

A nő tehát újra férjhez ment, s volt két legális férje.

Az egyik az első, a ki a katolikus egyház bíróság el nem választott, egy másik, a ki a unitárius egyház vele összekötött. Idáig a dolog csak ürtebt volt.

Hancum aztán a katolikus férj is megunta az egyedülletet s szintén újra házasságnál skart.

Első lépés volt protesztáns lenni.

Most aztán megindította a váloper a zombori kir. törvényt-szűntel törvényes felesége ellen, a ki másnak is törvényes felesége volt.

A bíróság könytelen volt az asszonyt békéletesre megidézni s komolyan behozástközni egy oly kérdésbe, a melyet az unitárius félre néve az ő bíróság megoldott.

E kérdésben tehát három különböz forum itelt.

Egyik a katolikus szűnteszk, másik az unitárius egyházi, a harmadik a polgári bíróság.

A másik eset szintén megérdemli a fölemlítést.

Zsidó felek indították a zombori törvényt-szűntel előtt válokeresetet.

A férj akart válni nejeitől, de a bíróság a zsidó vallásból átvett házassági válo-okok körül egyetlen erget se talált felmérni s a feleket egymástól el nem választották.

A férj unitáriusra lón s elment Erdélybe a válokeresetével, hól rövid idő alatt éválasztatlant nejeitől a újra nölűt.

Most tehát két törvényes felesége volt.

Az egyik a polgári házasság ítélete — a másik az állam által első erit unitárius egyház ítélete szeritel tarthatta magát törvényesnek.

Az eset komplikáltabbá válik, ha tudjuk, hogy a férj nyugdíjazott tisztviselő s második nejeitől gyermekek vannak.

Az első nő tartásdíj ezimén a törvényes feleséggé megillető jogkezdvezmény alapján foglalja az egész nyugdíjat.

De milyen komplikációkat származtathat, ha a férj netán elhallozik s a hagyatéka mindkét nő közszerző ingyeneket érvevényesít.

Ilyen esetek ózónevel hozhatók fel.

Akárhatja-e valaki, a ki a világregend törvényeit komolyan veszi, hogy ezek az állapotok továbbra is fenntartsanak.

S ha ezek a fúrangos esetelek s viszák állapok szemölök előtt lebegnek, lehet-e még tovább is a mellett megmaradni, hogy a házassággijog a házasság kötésére s fölbonntása az eddigi állapotban hagyassék?

Nem! a ki a kérdés ez oldallát látják, a kik ninesnek el-telre bigót fanatizmusossal, a kik komolyan higgadtan s férdesen

foglalnak ezen eszmékkel, azok egy pillanatig se fognak elárulni azon igazság elől, hogy a kötelező polgári hazaság behozatala sürős szükségét képez a azt a kormányt, mely megvalósítására vállalkozik, ezen tevékenységében, — minden politikai párt tekintetével fölfelelkedve, — támogatni polgári kötelesség.

És ha a válaszos agyalok elegendyek, ha a dogma erőtelően hull az erkölcsi igazság labái elé, mit szóljunk akkor a második érvcsopotr érdekor.

Mondattam volt, hogy a klerus skrupulusain felül ellenzik még a kötelező polgári hazaságot az arisztokraták a nemzetiségek. Valjon miért?

Mindketlen öns érdeküket tartanak szem előtt. Az arisztokraták a társadalom egyegsége, — az egyenlőség gyakorlati érvényesítései ellenzik.

Ok az ó kiváltságai s előjogai romjához göröcsösen ragaszodnak.

Ok azokat a válaszfalakat, melyek a polgárságtól elkülönítik, a mennyire lehet, fennt akarják tartani.

Es hogy egy polgári közeg egy arisztokratát minden további akadály nélkül egyenlőségben eszem arisztokratával, család tradíciók fölött egy polgári szerződés döntő szerepet játszik, — ezt ok nem akarják.

Valamint a nemzetiségek is megtámadva látják a társadalom egybeoldását előidéző alkalmas egyházi reformok által a saját nemzetiségi individualitásukat.

Az ó anyakönyvek még mindig éves bastyái különféle elszigetelt egyegségekké.

S nem állhat érdekében egy szempontról leoldítani azokat a kínai falakat, melyek az állam más felel polgaraitól elválasztják. Mindenek kiesnyes tekintetű, röviditő s szűklétfű népszokások, melyek az civilizáció nagy eseményeit szemközt.

A ki liberális gondolkodástól van áthatva, az nem fog egy percig se habozni, ha arról van szó, hogy egy göröngyöt el kell a haladás utjából hártani.

S az a göröngy, melynek elvitálása az utból e ország törvényhatóságára haramolt, s azon ucinca, a melyet a haladás mérlegét terheljek az előlételeivel szemközt: a hozandó határozat alakjában jelenkezik.

Zombor sz. kir. város törvényhatóságának az a göröngyöt el kell távolítani és erkölcsi súlyával a haladás mérlegébe kell nebezédenie az egyházpolitikai reformok megvalósítása iránti törekvésnek.

Más törvényhatóságok fényes munka, hagramómsai szabadelv szellemre, évszázados független akaratőrre hivatkoznak.

Zombor sz. kir. városi ültetői erőt nem merítik. Anygyval nagyobb dicsőség illeti akkor, ha a jelenkor hívó szavától megtrí, ha föl tud emelkedni arra a magaslatra, a melyre a szóban forgó kérdések vezérlik s nem támaszkodva egyebire saját bonzó meggyőződésénél, lelkes szível s lélekkel valja magának a haladás igyét s lép sorompóba azok ellen, a kik azt megtagadják.

Elfogadom az állandó választmányi javaslatot!

Ezután Radulovits Szilárd szerb nyelven tiltakozott az ellen, hogy a törvényhatóság pártolja a kormány programját, utána Bikár Simon hason értelemben nyilatkozott.

Még Fejér apát-plébános élt zárszó józával, mely személyes kérdésben újra megszólatására bírta dr. Molnárt. Ezzel a vita véget ért.

Főispán jelenti, hogy 11 névaláirással az a kérelem intézettel hozzá, hogy a névszerinti szavazás rendtelkesk el, de mitán erre 20 aláírás kívántatik, a névszerinti szavazást mellőzi s fölívija azokat, a kik az állandó választmányi javaslatát fogadják el, hogy álljanak fel, mely után az ellenpórábit is megteszi.

Kitűnt, hogy a többség az állandó választmányi javaslatát fogadja el.

Az érdekes vita s szavazás után a főispán a közgyűlést 10 perczer fölfiggözéte.

ELŐFIZETÉSI FELHÍVÁS

„ZOMBOR ÉS VIDÉKE“

1893-ik évi XII. évfolyamának II. negyedére.

Lapunk előfizetési árai a következők:	
Egész évre	8 frt
Félévre	4 "
Negyedévre	2 "
Néptantóknak:	
Egész évre	6 frt
Félévre	3 "
Negyedévre	1 frt 50 kr.

„Zombor és Vidéke“

Tisztelettel kérjük vidéki előfizetőinket, hogy az illető postahivataloknál az előfizetés megújítása iránt ehetőleg gyorsan intézkedni sziveskedjenek, nehogy a ap szétküldése fönnakadást szenvedjen.

Magyei s helyi hírek.

* **Kitűntetett állomány.** A király ó felágése Hahn Sámuel es. ó kir. 6. sz. (ujvidéki) gyalogezredbeli tizedesek, a múlt-évben Péterváradon uralkodott járvány alkalmával tanúsított kiválóan kötelességör megatartása elismerésöl, az ezüst érdemkeresztet adományozta.

* **Ev. ref. istentisztelet értesítés!** Helybeli ev. ref. gyülekezetünk a szokott imahelyiségben, f. évi április hó 3-án husvét másodnapján, d. e. 10 órákor, úrvacsoraszántal egybekötött istentiszteletet fog tartani. Dr. Kármay László egyházgyakondok.

* **A zombori fogvasztási egylet** a közégöl husvét ünnepek alkalmából gondoskodott, hogy az egylet tagjai jó díoban részleljenek; tudomásra hozza tehát az egylet tagjainak, hogy kitűnő minőségöl aradi dió van rakktárban. A dió kilója 27 kr.

* **Zászló szentelés az apózas zárdában.** Az apácza zarda növendékeinek egy régi óhaja met teljesedésébe f. hó 25-én Gyümölcsölő boldogasszony ünnepe. Az évek óta maguk között gyűjtött filérékből beszerzett szép zászlót,

e napon szentelte be Fejér Gyula apát-plébános. A zászló színe egékék ezüst rojttalal és búttokkal, mindkét oldalán képpel. Fejér Gyula gyönyörű beszédet intézett a gyermekekhez. Ezenütt tehát a zarda növendékei is saját zászlójuk által vonulhatnak majd a nyilvános ünnepekkén!

* **Az ágost. evang. híveknél** tudomásul adatik, hogy ápril 2-án délutöl 10 órákor az a vezíra kibérelt helyiségben úrvacsorával egybekötött istentiszteletet fog megtartani, melyre a tisztelt hívek ezenül meghívhatók: Medveczy Zsigmond s. k. egyházi felügyöl. Korossy Emil ag. ev. ut. lelkész.

* **A zombori katonai affaire.** Az a kinos incidens, mely múlt évi november hó 5-én a Vadaszkürte szálló éttermében lejotat, a cs. és kir. 4-ik hadtestparancsnokság alább közzölt rendelete szerint véget ért. Annak idején mi is megemlékeztünk az affaireöl s már akkor megmondottuk, hogy nem akarjuk az esetet felújítól és igy eszököl szolgalmi a polgárság és katonaság között egyetértés megbotránká: ugyanakkor annak a meggyőződésünknek is kifejezték aztunk, hogy mindazon tényezők, melyeknek ezen ügybe beleszólatás lesz, meg fogják tenni a magukét, hogy ez egy jól befejezett nyerjen, miszerint az ország sajtónak a beavatkozása és a dolog feltráfsítésébe alkalom nem lesz szolgáltatva. Azt hiszük, hogy a katonai hatóság é várákozásnak meg is felelt s azon meggyőződésében, miszerint a végzésnek ama passzusa: „jur. entpfindenden Urtheil mit dem Sinne der Gerechtigkeit“ magában foglalja amaz elgötletet, melyet egy a szerrett fél, mint az annak idejét felháborodott közönség igényelhetett, ez igyet teljesen befejezettnek tekintjük. A következökben közöljük a budapesti téparancsnokságának az ügyben való határozatát: **R. und L. Wolf-Commando in Budapest.**

Nr. 1.392 G. O. r. es. Au den Herrn Comitäts-Protocollisten Carl Hoffmann in Zombor.

Budapest, am 21. März 1893. **Zufolge Verordnungs des R. und L. Corp-Commandos in Budapest vom 18. März 1893.** Nr. 307 werden Herr Carl Hoffmann hiemert verurteilt, daß die Sineuntan Kobátsán Protés und Stámmid Magyantal bei Infanterie-Regiments Nr. 23 wegen des am 24. Juni verübten Verlesens durch die entpfindenden Urtheil mit dem Sinne der Gerechtigkeit gesogen werden und daß er sich nicht hatte, den von Ihnen angeforderten Entschädigung bet 75 fl. ö. W. in einvierteljáhren, vom 1. Mai 1893 beginnenden Raten á 15 fl. ö. W. zu leisten.

Höhenry p. m.

* **A dalárda társas vacsorája.** F. hó 25-én tartotta meg a dalárda a tervebe tett havi társas vacsorák elcséjét, mely mint az a tervezetben említve volt, mindig hangversennyel is egybe lesz kapcsolva. Az estélyen elég szép számu közönség volt jelen. Dr. Horváth Ákosné Gyulai „éjé latogatósz“ címü költeményét mély érzással szavalta el. A szavaltat Bárczy Iván ur zongorán es dr. Horváth Ákos ur gondoknál kísérte. A közönség lelkesen megérsolta Kozma Dezsö ur szépen szavaltá el a „langyelek felet asszonyca“ címü költeményét Jókaitól. Kellő ur gyönyöröl tenőrja, mint mindenkor, most is általános elismerés aratott. A dalárda énekkara derekasan megálta helyét. Tostok is voltak, igy Bárczy Iván, majd dr. Horváth Ákos, továbbá lapunk szerkesztője mondak felkösöntökét. Azzal az általános óhajjal ért véget a mulatság, hogy minél többször és minél többet jöjenek ösze a jövőben is.

* **Telefon Baján és Zomborban.** A távbeszélők állomástása es ezzel az intézmény nagyobb elterjedése gyorsan halad. A szegedi kereskedelmi es iparkamarához közelebb két leirat érkezett a kereskedelmi biznismintéről, egy a Bajá, a másik Zombor város területén létesítendő állami távbeszélő hálózat berendezésére vonatkozó, melyben a miniszter értesíti a kamarát, hogy a két város területén meg ez évből állami kezelésben közhasználatra távbeszélő hálózat szándékozik létesíteni, ha annak legalább is 25—25 előfizetője lesz. A miniszter fölívija a kamarát, hogy kerülésbe tartozó két városban mozdítsa elő a telefon létesítését.

* **Megdöcsentett hivatal.** Popovits Szmót, ó-kanisai segéd-jegyzöl Ó-Bacsőbe II. jegyzölnek választották meg, melynek folytatást állása megüresedett. Ó-Kanisai levelezölök írja, hogy nagyon sok a pályázó.

* **Kitűntetett joghallgató.** Tapavicza György II. éves úvidéki szletöl joghallgató jeles szorgalma jutalmául, a vallás- es közoktatásügyi miniszter öki 300 forint állami ösztöndíj adományozásában reszteltette.

* **Új orvos.** Habermann Andor jankóvázi szletöl szögöröl orvost f. hó 23-én avaták ortovodorra a budapesti egyetemen.

* **Eljegyzés.** Sdhes Lajos jankóvázi gyöngyöl leányát Jolan k. a. t. eljegyeztek Pakot Lajos kir. beétszerkesztöl.

* **Egyötölt hírlapok.** A „Zentai Néplap“ es a „Zenta“ eddig külön álló lapok fusionáltak. Az egyesült hírlapok címze „Zentai Néplap“, felelös szerkesztője Kozics Aládr társzerkesztöl Kallay Lajos.

* **Rejtélyos búneset.** Zenta városát szenázócsöl búneset tartja igazgatóságban. Rejtélyes hallhatta mult ki a város egyik előkelö embere, nagykallöl Kallay Lajos, a termény- es iparszövetkezet vezérigazgatója. Az általánosn ismert, a közeleiben élénk szerepet játszó férfi fogap elütt Zentáról s ma déleltöl a Tisza závar hullámaiból halászatik ki a holttestét Nem tudták, mi történelte itt. Az öngyilkosságot szünte kizártan tekintették s a vizsgálat megindító hatóság meg is gyözödtött arról, hogy Kallay Lajos holttestén idegen kez által éjeit sérülések vannak. A fejen nagy sebet találtak. A nagy megdöbbenést keltö eset részleteiröl jövő számunkban fogunk megemlékezni.

* **Új palota az állami hivatalok részére.** Ujvidéken az állami hivatalok legnagyobb része bérházakban van elhelyezve. A kormány — mint az „Ujvidék“ értesöl, — most azon nagyszabású tervvel foglalkozik, hogy az eddig bérházakban elhelyezett hivatalok számára egy palót építöl. Danczer Kornél pénzügyigazgató ez ügyben a mult hétén jart Ujvidéket, hogy a terv keresztölírelése szükséges tanulmányok megtegye.

* **A csantavéri polgári olvasóköz választmánya** es hó 25-én tartotta meg rendez gyűlést, a melyen Tompa képvisöljök tiszteletöl rendezett ünnepöl kiadás es bevétel fölötti elszámolások történtek. A gyűlés lejárma alatt Nemeth Kálmán alelnök irányítást nyújtott be, hogy a választmány es a Tompa ünnepeöl rendezö bizottság „Bácska“ címü lapnak Tompa orsz. képvisöl csantavéri fogadtatásöl megírt a valóság meg nem felelöl híre fölött, megbotránkozásnak jegyzölkönyvíl adjon kifejezését, es a nevezett lap a körből kitülasses. A választmány ugyanhangy elogtta Nemeth irányítást azon pótlással, hogy a választmány es a Tompa ünnepeöl rendezö bizottság a nyilvánosság előtt fejezöl ki a Bácska eljárása fölötti megbotránkozását.

* **Az újonczás eredménye Zentán.** Zenta város harcom körkötölök az idet újonczás alkalmával 414 hadkötölös ifjú állították ööl, kik kööl katonának hiváló, még pedig az I. Korossyálból 75, a II. Korossyálból 22 es a III. k-ból 51, önkéntesek 5, ugyis összesen 173 újoncz. Ezből a rendez ezredek köze beosztott 146, póttartalékokhoz 27.

* **Egy régi rojtelme.** Petrovics az mult hétben, a sírásöl a sírok igazítás alkalmával egy csesemöt asott ki, melyet még kegyetlen anyja szinegel megfojtja egy rongyba burkoló es büntötöt eldöprezöd a szegény pártát szajjal a földölöl irányítva, egy sír mellett földdel behántöl. A vizsgálat megindított es a büntöl anyát nyomozták.

* **Csesemö holteste a kutban.** Iszonyú bünel felöl kapott tudósítás a napokban a zentai rendörsög. A felsöhelyre mellet levöl 14. számu vasúti örházal alkalmazott vasúti ör, azt adda tudtára a városi rendörsögök, hogy a húzókja mellett kutban egy polyás csesemö hullajtotta láta, melyet éjeöl idején valaki a kutba dobtól, s ott az ártatlan leány meg is fulladt. A rendörsög kiűzdötte a fonyt valóban konstatalta, es most a legerélyesebb nyomozás indult meg a szíttelen gonoszölöl ellen.

* **Ostor mint gyilkos szorszám.** Bartók József temerini gazda nagyon szerencsétlenül járt a napokban. Pedig nagyon bekés természetöl ember volt, es a mikor — tán esupa trefából — arra a kis gyereke öltöt, a gyilkos szándék esze agában se lehetett I Az ó szerencsétlen esete különböen így történt: A napokban öns kocsiján a szél mellett hazafele. Nagyon jó vasárja lehetett, mert nagyon vígan ergettik ki ostorlegölét, s pattogtatott, hogy csak visszahangtól belet az utca. A temerini utcaiba érve jökedött hirtelen gyász követségek. A kocsiótan a porban jatszadott Rehes Mátyás akósanak hasnereket 6 éves fiúcskaja. Bartók pátorgó ostorával fölívölöl talála, s a szegény kis fia ott maradt a porban. Bartók uratat bökésíték a dutyiba.

* **Egy bösz oszlamdia.** Putnik Jován úvidéki eszlamdia-mester szörnyöl rabiatos ember. Csakláda, de még legényei is fének eröl a piketölös eszlamdiáitól, mint a tírdől. Es inaszyergeröl nem is beszélünk, mert arról kööl terjedelégben a hatszaji beszöletöl. A napokban esteföl Sztojainovits Péter, a legény, vígan fölívölöl eszírrelt, hogy a házsértos gazda szörnyöl haraggöl kalapaltá vékonyra a talpat. Hogy miért — arról nem sem szöl a kronika. — de öölög az hozza, hogy szövitása leretődtek, mely öklépken lett kiegyeulölöl, hogy bösz Putnik gyufafutót ragadott es azzal harom helyen törte be a vig Sztojainovits kemény fejét.

* **A „Nemzeti Baleset- es Munkásbiztosítási Részvénytársaság“ Budapestén.** Az ipari es kereskedelmi élet folytonos es gyors fölfelelével aránylagosan szaporodtak a balesetek, melyeknek mindenki egyaránt ki van feve. A hírlapokban a balesetek már állandó jelölű foglalkaló es el nimesen nap, melyen egyeseket vagy csoportokat önt balesetekről ne olvasunk. Az elővizgatók ismerde de különösen a gondos családokra. Meg van az könyvitve az által, hogy a balesetbiztosítási a díjtöl rendkövöl esekly es előleges orvosi vizsgálatnak nines helye. A „Nemzeti Baleset- es Munkásbiztosítási Részvénytársaság“ az öölög hazai vállalat, mely kizárólag a biztosítás ezen specialis ágával foglalkozik. Ezen társaság 1.000.000 korona teljesen befejezett alapkövöl bír es alkalmat nyujt arra, hogy a hazai közeben a biztosítás ezen neméit is hazai biztosító társaságúl előnyösebb, mint bárhol, eszközölhesse. A másik feladat, melyre — mint ezeöböl is kitűnik — a „Nemzeti baleset- es Munkásbiztosítási Részvénytársaság“ elsőnek vállalkozott, a szerényebb életszínvölöz közt ööl népozistályok elbitosításából áll. Lehetővé tette azt eme társaság az által, hogy elélet eseklyéi heti díjtízest mellett es orvosi vizsgálat nélkül a legzserényebb keresetforrással bíró ember is biztosíthassa es ez által öregzésere önmagát, halála eszemérei pedig családját a nyomor ellen megvédje. Ezen társaság özetöröl bövebb felvilágosítást nyujt lapunk jelen számban közöl hírtölés, melyet olvasóink figyelmébe ajánlunk.

NYILTÉR.®)

Válasz a Bácskának.

Möltö felháborodással olvastuk a Zomborban megjelenö „kaputós Bácskának“ a bácsái famelüeköl hivatalos organumának 23. számban Tompa Antal orsz. képvisölök esantavéri fogadtatásöl megírt hírelt, a mi fényesen illusztrálja ezen lap igazságérzetöl.

A lap kolombusi fölledezes örmével írja „a néhány fiákyát es a 80 terítäre tervezett bankettet.

Nem tudjuk, mit ért a nemzeti eszmék es hírtölésö a szó alatt „néhány“ talan csak nem 60-at, mert a fiákyák száma anyi volt. A bankett pedig nemcsak tervezve volt 80 terítäre, hanem tényleg 84-en vettek azon részt.

Azt nem teletözejtök föl el a csantavéri levelezölöröl, hogy azok a fogadtatási ünnepölöröl kiesnyölög nyilatkozat küldöttök volna be referatájukat, mert még községünk „fogd meg“-jet is, söt az ünnepölre direct eljött köztisztelőben állöl szögábrák Caszár Péter, a legnagyobb díseretöl nyilatkozott képvisölök tiszteletöl rendezett ünnepöl impozíns fölölásöl.

Vajon e lap ün heróstratesi teltöl volt régezből vinni akor, mikor ez adónapjál megírta, vagy talán a hallhatatlanságot akarta elérni, vagy tán épen a kormányáti humor szálta meg akkor?!

De mindegy.

Nem esadokozunk, mert ismeryök ölfogottságát, es tudjuk azt, hogy e lap fenállása öta sohasem mérészelte meg mondani a tiszta igazságot.

Végül még csak anna a megjegyzéses szerítközök, hogy a „Bácska“ eddigi eszjárásának gyogyítására kitűnöl orrosszeröl szolgálhatunk, amit egyszerű kívánóságára rendelkezésére besövjatunk.

Csantavér 1893. márczús 28-án.

Csantavéri polgári kör választmánya es a Tompa ünnepeöl rendezö bizottság.

Irodalom.

— **Kaczagó Themis.** Gutius (dr. Güthi Somly) íy címü munkájára hírvék fel a negyredemöl közönség b. figyelmét. A szerző es ezim alatt becstaja köre h u m o r o s t ö r v é n y e s z i k i k a r c s a l t a n a k m á s o d i k k ö t e t e t. Gutius törvénységi es járásbírosági karczalattól nem csakögs bővebben foglalkozunk; mért a ki a „Pesti Hírlap“-ban csak egy karczalattól is olvasta a szerzőnek, tiszteásban van azal, hogy ama karczalatok gyjtömenye egyike a legérdekesebb es legmúltaságosabb olvasmányoknak. A szerző a törvénységi eszarnokból leste el történetét, igaz történeteket ír le jóllöl, kezeztogott humorral, gyl a mint azok a törvénységi vagy a járásbírosági elölt létezők. Az igazi élett igazi komunikumá tikrózóók bönök vissza, élvezetöl olvasna a laikus ép ökö mit a jogász. Kell-e töbet mondanunk, mint hogy öka törvénységi teltek a „Pesti Hírlap“ törvénységi rovatát a legkedveltebb, s hogy a szerzőt a bírói, ügyzási es ügyvédi kar számos tagjának

®) E rovat alatt közölteköl nem vállal felelősséget a szerk.

